

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

АСТА NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN

2023
1/9/1

Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi

Bosh muharrir:

I.U.MADJIDOV – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Y.S.ERGASHOV – f-m.f.d., professor.

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Baliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Nishonova O.J. – f.f.d., prof.

Abdullayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Boltaboyev H. – fil.f.d., prof.

Rahmonov N.A. – fil.f.d., prof.

Shirinova R.X. – fil.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Kurbonova G.S. – fil.f.d., dots.

Djafarova D.I. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., PhD.

Mas'ul kotib: **Z.A.PARDAYEV**

TOSHKENT – 2023

Mirzayev Sh. O'quv me'yoriy hujjatlar bilan ishlash va ijro intizomi samaradorligini oshirishning muhimligini va rivojlantirishning maqsadi	166
Mirsharipova Z. TDTU talabalari orasida jismoniy faollikda yo'l qo'yiladigan xatoliklarni o'rganish	169
Muminova M. Alisher Navoiy asarlarida ustoz-shogird an'analarning zamonaviy aksiologik talqini	172
Muxametov A. Jismoniy tarbiya va ommaviy sport sog'lomlashtirish mashg'ulotlarida yuklamalarni me'yorlashtirishning ilmiy-metodik asoslari	175
Nabijonova O. Methods of teaching foreign languages: prospects and innovations	178
Nasimdjanova M. Akkulturations jarayoni va shaxs	181
Norbosheva M. Bola shaxsi va xulq-atvori shakllanishida muloqotning ahamiyati	184
Nurova Sh. Ibn Sino merosidagi ma'rifat va ma'naviyat tamoyillarining yoshlar tarbiyasidagi ahamiyati	187
Olloqulova F. Tadqiqotchilik ko'nikmalarini boshlang'ich sinf o'quvchilarida shakllantirishning mohiyati	190
Omonov A. Ichki ishlar organi xodimlarida ijtimoiy intellektning ijtimoiy-psixologik o'ziga xosliklari	192
Orifjonov X. Historical emergence and evolution of the science of vocal performance	195
Ravshanov S. Turkiyada ta'lim va din masalalari	199
Rajabboyeva F. Ommaviy axborot vositalarining bugungi kundagi roli	202
Rasulova I. Ijtimoiy-psixologik tasavvurlarda oilaviy munosabatlar kontekstidagi zo'ravonlikka moyil xulq-atvor ko'rinishlari: ijtimoiy-psixologik so'rovnomatahlili	204
Ro'zieva G. Bo'lajak biologiya o'qituvchisini innovatsion faoliyatga tayyorlashning hozirgi holati	208
Rustamov J. O'smirlik davridagi homiladorlik va erta tug'ruq holatlari ijtimoiy muammo sifatida	211
Salikhova N. Improving listening skills through songs at primary schools	215
Samieva Sh., Aslanova N. Yosh avlod ma'naviy kamolotini yuksaltirishda tasviriy va amaliy san'atning roli	218
Sadullayeva J. Ayollarda migratsiya motivi ijtimoiy muammo sifatida	221
Suyunova Y. Texnik mexanikaga oid kurslarning ta'lim mazmunini tanlashdagi o'ziga xosliklari	224
Tashpulatov F. Yugurib kelib uzunlikka sakrash texnikasi va taktikasi	227
Tojiyeva X. O'quvchilarda badiiy asarni anglash darajasini oshirish asoslari	230
Turg'unov B. Talabalarda intellektual salohiyat namoyon bo'lishining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari va rivojlantirish imkoniyatlari	233
Turdikulov Sh. Korruptsiyaga qarshi kurashda institutsional yondashuvning o'ziga xos xususiyatlari	236
Hasanova M. Bilingvizmning mazmun-mohiyati va psixologik tabiati	240
Xodjayev S. Germaniya ijtimoiy himoya tizimida keksalarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari	242
Xolmirzayev N. Bo'lajak o'qituvchining ijtimoiy-madaniy kompetensiyasini shakllantirishning pedagogik shartlari	245
Xolmirzayev E. Uyushmagan yoshlar muammolarining amaliy talqini: muammo va yechimlari	248
Xolmurodov Sh. Umumta'lim maktablari o'quvchilarida tafakkur rivojlantirish muammosining hozirgi holati va nazariy asoslari	251
Xudayberdiyev E. Yadroviy texnologiyalarni joriy etishda yadroviy bilimlarni rivojlantirishning dolzarbligi	254
Hakimov A. Biofizika fanini o'qitishda kreativlik kompetensiyalarini takomillashtirishning psixologik va pedagogik asoslari	257
Shamsiddinova M. Ingliz tilini o'rganishda talabalarning tinglab tushunishdagi qiyinchiliklari	260
Sharapova D. Ijtimoiy-iqtisodiy qaramlikka moyil shaxslarda addiktiv xulq-atvor va irodaviy sifatning empirik o'ziga xosligi	263
Sharafitdinov A., Yusupov U. Oilaviy munosabatlarda o'smir tarbiyasining psixologik xususiyatlari	267
Shodiyev J. Inson qadriini yuksaltirish zaruriyati va uning global muammolari	271
Shonazarov O. Jismoniy madaniyatni rivojlantirish ilmiy paradigmatlariga doir ba'zi mulohazalar	274
Elboyeva M. Ta'lim bosqichlarida bolalar adabiyotini o'qitishning uzviyligi	278
Эргашева М. Современная внешняя политика Республики Узбекистан	281
Eshmuradov O. Ota-ona va bolalar ijtimoiy psixologik mavqelarining oila mustahkamligiga ta'siri (oiladagi ijtimoiy rollar misolida)	284
Yunusov M. Davlat xizmatida jamoatchilik bilan aloqalarni rivojlantirish	287
Filologiya	
Abdujabborova Sh. Jahon tilshunosligida topishmoqlar genezisi va ularning lingvistik tavsifi	290
Azimova M. Ingliz va o'zbek tillarida meyozi va litotalarning o'ziga xos xususiyatlari	294
Baxtiyorova M. Til va madaniyat uyg'unlashuvida atloqli otlarning ahamiyati	297
Jabborov Sh. Alisher Navoiy "Nasoyimul Muhabbat" asarida "Bob" tushunchasi va talqini	300
Yo'ldasheva D. O'zbek tilidagi dorivor o'simliklar nomlarining tarixiy lingvistik-semantik jihatlari	303
Kuchkarova O. Yaxshilik va yomonlik badiiy – obrazli ifoda vositalari tahlili	306
Qo'ldoshova M. O'zlashgan so'zlar va ularning tadqiqi to'g'risida ayrim mulohazalar	309
Mirzayeva Y. O'zbek teleboshlovchisi va auditoriyasi o'zaro ta'sirining mental xususiyatlari	313
Muftullayeva G. Hayrat ul-abror'da Xoja Muhammad Porso siyomosining badiiy talqini	316
Turakulova D. The problems of studying linguistic concept in modern linguistics	319
Xalilova D. Sharq va G'arb tibbiyot terminologiyasining takomillashish tarixi	322
Xushnazarova S. Bugunning ma'naviy qiyofasi yoxud televideniya ma'naviyat va ma'rifat masalalari	325
Khabibulloeva G., Khushbakova N., Mengniyozova G., Similarities and differences of Surkhan dialect with uzbek literary language	328
Xojiyev Yu. O'zbek tilida "Bolajonlilik" xarakterining ifodalanishi	330
Shamaqsudova S. Medialingvistika: OAV tili va uslubini o'rganish tamoyillari	333
Shukurova M. XVI-XVII asrlar ingliz tili etika terminlarining struktur tahlili	336

UDK:811.1

Madina SHUKUROVA,
Buxoro davlat universiteti katta o'qituvchisi, PhD

BuxDU dotsenti, PhD M.Akhmedova taqrizi asosida

XVI-XVII ASRLAR INGLIZ TILI ETIKA TERMINLARINING STRUKTUR TAHLILI

Annotatsiya

Ushbu maqola XVI-XVII asrlar ingliz tilshunosligidagi umumiy tilshunoslik nazariyalari va tadqiqot uchun juda dolzarb hisoblangan lug'atdagi me'yorlar amaliyotiga bag'ishlangan. Ushbu maqolada bayon etilgan fikrlar, shuningdek, ingliz tilida keltirilgan qiyosiy misollar Uyg'onish davri axloqiy atamalarining turli jihatlarini yoritishda ilmiy manba bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: O'tish, til, jamiyat, talqin, lug'at, tadqiqot, kelib chiqish, qurish, cheklash, diqqat, tadqiqot, xususiyatlar, axloq, atamalar, ilmiy qarashlar.

STRUCTURAL ANALYSIS OF ENGLISH ETHICS TERMS OF THE XVI-XVII CENTURIES

Annotation

This article is devoted to the general linguistic theories in English linguistics of the XVI-XVII centuries and the practice of norms in vocabulary, which is considered to be very actual for investigation. The views expressed in this article, as well as the comparative examples that are given in the English language, serve as a scientific source when highlighting various aspects of the terms of ethics of the Renaissance period.

Key words: Transition, language, society, interpretation, vocabulary, research, origin, construction, restriction, attention, research, characteristics, ethics, terms, scientific views.

СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ АНГЛИЙСКИХ ЭТИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ XVI-XVII ВЕКА

Аннотация

Статья посвящена общим лингвистическим теориям в английской лингвистике XVI-XVII веков и практике норм в лексике, которая считается очень актуальной для исследования. Взгляды, выраженные в этой статье, а также сравнительные примеры, приведенные на английском языке, служат научным источником при освещении различных аспектов этических норм эпохи Возрождения.

Ключевые слова: Переход, язык, общество, интерпретация, словарь, исследование, происхождение, построение, ограничение, внимание, исследование, характеристики, этика, термины, научные взгляды.

Kirish. Etika, boshqa har qanday gumanitar falsafiy hodisa kabi tarixiy xususiyatga ega. Bu eng qadimiy nazariy fanlardan biridir. Axloq masalalari azaldan jamiyatning diqqat markazida bo'lgan. Bundan tashqari, shaxslar o'rtasidagi axloqiy munosabatlar shakllarining aniq ko'rinishi bizga aqlli inson kabi tarixiy-sotsiologik toifani ajratish sabablaridan birini beradi va ikkinchisining ibtidoiylilikdan evolyutsiyaning yanada rivojlangan bosqichiga o'tishini belgilaydi. Zamonaviy tilshunoslik aloqa vositasi sifatida tilning tushuncha tomoniga doimiy e'tiborning ortib borishi bilan tavsiflanadi. Biroq, so'zning ma'nosini chuqur o'rganish diaxronik ravishda hali ham tilning boshqa darajalaridagi tadqiqotlar va tavsiflardan orqada qolmoqda. Xususan, hozirgi ingliz tilining tarixiy fonologiyasi, morfologiyasi, sintaksisi bo'yicha umumiy va batafsil asarlar mavjud, ammo uning til shakllanishi va rivojlanishining asosiy davrlarini tarixiy semantikasi bo'yicha ozmi-ko'pmi umumlashtiruvchi asarlar deyarli mavjud emas. Umuman olganda, til tizimidagi leksik o'zgarishlarning ko'lami va tabiati yetarlicha o'rganilmagan, hatto ingliz tilining axloqiy-falsafiy terminologik tizimi evolyutsiyalarining ichki mexanizmi ham tubdan o'rganilmagan. Gumanitar fanlarning zamonaviy leksikasidagi o'zgarishlarga, shu jumladan terminologik tadqiqotlarga bag'ishlangan tadqiqotlar nisbatan kam. Milliy o'zbek va xorijiy adabiyotlarda o'tmishning axloqiy merosini tadqiq qilishga katta e'tibor qaratilgan. Axloqiy fikr rivojlanishining asosiy bosqichlari quyidagi sxema bo'yicha yetarlicha batafsil tahlil qilingan: Antik davr – Uyg'onish – Klassizm – Ma'rifat[2].

Globalashuv sharoitida fan, texnika va ishlab chiqarish rivojlanishi natijasida atamashunoslik lug'ati qatlamining tez sur'atlar bilan o'sib borishi munosabati bilan, umuman olganda, terminologik lug'atning o'ziga xosligi ko'rib chiqiladigan asarlar soni, shuningdek, umumiy lug'at va boshqa terminologik tizimlar bilan solishtirganda individual terminologik tizimlar doimiy ravishda ortib bormoqda[10].

Mavjud bo'lgan ishlarning aksariyati lug'at terminologiyasi masalalarini bir vaqtda o'rganishga bag'ishlangan bo'lib, bu, albatta, doimo rivojlanayotgan fan va texnikaning hayotiy manfaatlari bilan belgilanadi. Biroq, shubhasiz, terminologiyani uning tarixiy rivojlanishida o'rganish juda muhim, chunki "o'tmish tajribasi bizga bugungi ish uchun oqilona don beradi", shuningdek, tilni rivojlantirish va takomillashtirish haqidagi bilimlarimizni chuqurlashtiradi. chunki "faqat til tarixini hisobga olgan holda, uning eng muhim zamonaviy muammolarini chinakam tushunish mumkin"[1].

Diaxronik tadqiqotlar, bizning chuqur ishonchimizcha, atamalarining leksik-semantik shakllanishining ayrim qonuniyatlarini ochib berishga imkon beradi, bu esa, shubhasiz, soha terminologiyasini tizimlashtirish va tartibga solishda muhim ahamiyatga ega. Bundan tashqari, bunday tadqiqot ma'lumotlari til tarixi va jamiyat evolyutsiyasidagi so'zlarning terminologiyasi jarayonining dinamikasini ochib berishga imkon bergani uchun katta qiziqish uyg'otishi mumkin[12].

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Shu nuqtai nazardan va yuqoridagilardan kelib chiqqan holda, bizning fikrimizcha, milliy ingliz adabiy tilining shakllanishi va

rivojlanishi, uning fan va jamoatchilik fikri tili sifatida shakllanishi davrining kelib chiqishiga doir ma'lum tadqiqotlar mavjud. Zero, bu kelib chiqishiga aniqlik kiritmasdan turib, xalq taraqqiyotining muayyan tarixiy davridagi til va ilmiy bayon uslubining o'ziga xos xususiyatlari haqida xolis xulosaga kelish mumkin emas va bu yerda yangi muammo tug'ildi, bu umumiy va axloqiy-falsafiy mavzulardagi matnlarda ikkita aniq qarama-qarshi sinfning leksik birliklarini o'z ichiga oladi: falsafiy terminologiya va falsafiy lug'at.[11]

Birinchi sinf toifasini tashkil etuvchi birliklarga kelsak, ular, shubhasiz, umumiy atamalarga xos bo'lgan umumiy xususiyatlarga ega bo'lishi kerak: terminologiya tizimiga kirish, ma'lum ilmiy tushuncha bilan bog'liqlik, ularning semantikasini qat'iy belgilash qobiliyati; h.k. Ko'rib chiqilayotgan atamalarining asosiy, ayni paytda o'ziga xos xususiyati shundaki, ular ilmiy-falsafiy matn terminologiyasiga kiritilishi lozim. Agar biz o'zining ilmiy apparatiga ega bo'lgan, har xil darajada ishlab chiqilgan, falsafiy tushunchalarni ifodalovchi atamalar yig'indisi turli darajadagi mukammallikka ega bo'lishi mumkin bo'lgan fan haqida gapiradigan bo'lsak, bu gap to'g'ri bo'lar edi - o'z-o'zidan shakllangan yoki paydo bo'lgan terminologiyadan tortib, allaqachon birlashtirilgan. Biroq, bizning holatlarimizda biz fan haqida gapiramiz, garchi uzoq vaqt mavjud bo'lsa-da va rivojlanish davri bo'lsa-da, lekin ingliz milliy ong tizimida va shakllanish davrida so'zning qat'iy ma'nosida etika deb ataladigan maqomga ega emas edi[4].

“Umumjahon grammatika” ni eng to'liq aks ettirgan tillar lotin va yunon tillari edi. Demak, har qanday grammatikachining vazifasi o'z ona tilini klassik tillar grammatikasiga imkon qadar mos keladigan darajada o'zgartirish va takomillashtirishdan iborat edi.

Tadqiqot metodologiyasi. Ingliz tilini takomillashtirish yo'lida salbiy munosabatning yana ikkita jihati bor - birinchidan, dialekt va mintaqaviy so'zlarga munosabat, ikkinchidan, umumiy nutq lug'atga munosabat.

Dialekt va mintaqaviy so'zlarga munosabatga kelsak, bu yerda ikkita yo'nalish ko'rsatilgan: 1) keng qo'llaniladigan so'zlarning talaffuzining mintaqaviy va dialektal variantlarini ma'qullamaslik va 2) hududiy va dialektal so'zlarning hududiy jihatdan cheklangan qo'llanilishini ma'qullamaslik.

Mashhur “Mentor” (1531) kitobining muallifi Tomas Eliot shunday deb yozgan edi: “Inson so'zlarni aniq va ravshan talaffuz qilgan holda, bir harf yoki bo'g'in qoldirmasdan sof va muloyim bo'ladigan ingliz tilida gapirish kerak”. Taxminan mana shu ruhda fan va adabiyotning ko'plab ko'zga ko'ringan namoyandalari, jumladan Tomas Uilson, Tomas Smit, Jon Drayden, Ben Jonson va boshqalar o'z fikrlarini bildirganlar[6].

Bunday lingvistik muhitda falsafiy, axloqiy-axloqiy, didaktik tartibdagi asarlar yozildi. Binobarin, ekstralingvistik xususiyatga ega bu omillarning barchasi axloqiy va falsafiy asarlar tilida bevosita aks ettirilgan. Shu sababli, ushbu tartibdagi ko'plab risolalarda, ularda tavsifiy tadqiqot usullari qo'llanilganligi sababli, tushunchalarning qat'iy belgilangan tizimi mavjud emas va shuning uchun ularning terminologiyasi noaniq ma'noli atamalar bilan to'ldiriladi. Shunga qaramay, shuni aytish mumkinki, ushbu tartibdagi testlar allaqachon atamalar sifatida tasniflanishi mumkin bo'lgan leksik birliklar sinfini o'z ichiga oladi. Bular asosan yangi qabul qilingan so'zlar bo'lib, yangi tushunchalarni bildiradi va o'z mualliflarining individual taqdimot uslubini ifodalaydi, ular o'z navbatida ingliz tilida so'zlashuvchilarning keng qatlamlarini idrok etish uchun o'z asarlaridagi leksik tarkibni tushunarli bo'lishini ta'minlashga harakat qilishdi.

Bundan tabiiy xulosa kelib chiqadiki, bunday asarlarning lug'at tarkibiga atamalar, umumiy so'zlar, erkin va turg'un so'z birikmalari birikmasi xosdir. Shu bilan birga, davrning axloqiy tabiatining lug'ati ham ushbu umumiy

belgilarni namoyon qilishning o'ziga xos belgilari yoki o'ziga xos usullariga ega - bu, birinchi navbatda, terminologik lug'atning ma'lum bir nazariyaga bevosita, aniq ifodalangan bog'liqligi. mutafakkirning muayyan qarashlar tizimi. Bunday davrlarda axloqiy til va taqdimot uslubining o'ziga xos xususiyati keng rivojlangan sinonimiya, omonimiya va polisemiya. Bularning barchasi milliy ingliz tilida axloqiy va falsafiy tushunchalar tizimini shakllantirishning dastlabki bosqichiga xosdir. O'sha davr axloq va axloqqa oid asarlar terminologiyasining yana bir o'ziga xos xususiyati ularning semantikasi va formal tuzilishiga baho omilining kiritilishidir. Shu bilan birga, alohida ta'kidlash joizki, axloq tili terminologiyasini, kengroq - falsafani shakllantirishning leksik-semantik yo'li axloqiy va falsafiy terminologik lug'at rivojlanishining dastlabki bosqichiga xosdir.

Tahlil va natijalar. Axloqiy-falsafiy birliklarning mohiyatini chuqurroq o'rganish uchun biz etika leksikaning semantik tahlilida ochilgan tizimli bog'lanishlar sintagmatik darajada bir-biri bilan qanday bog'liqligini aniqlashni aniq maqsad qilib oldik. Yozma adabiy tilning mos identifikatsiya belgilarini aniqlash va uni turli og'zaki-so'zlashuv variantlari bilan cheklash uchun sintaktik modellarning turlari va ularning xorijiy asl shakllariga e'tiborimizni qaratamiz. Natijada, XVI-XVIII asrlardagi o'zlashtirilgan so'zlar quyidagi funksional xususiyatlar bilan tavsiflanganligini aniqladik:

1. Tekshirilayotgan leksikaning sintagmatik munosabatlari tahlili dastlabki davrni hisobga olgan holda kontekstdagi asosiy birikma modellari aniqladi: a) Nominal – N+prep+N(N+of+N); Pron+N(Pron. pers.+ +N; Pron. ind.+N); N+Conj+N; N+va+N; N+yoki+N; A+N; b) Og'zaki – V+prep+N; V mod.+N; Vbe+N. Tahlil qilinayotgan leksika semantik tuzilmaning ma'lum chegaralanishiga qaramay, asosiy so'zlar bilan ham, yordamchi so'zlar bilan ham turli birikmalarga kiradi. Foydalanishning dastlabki davrida har xil turdagi konstruksiyalardan foydalanishda hech qanday cheklovlar belgilanmagan.

2. Birinchi yuz yillikda ko'paygan qurilmalar miqdori o'zlashtirilgan tilda ishlaydi. Ular strukturaning xilma-xilligi bilan ajralib turadi. Xususan, qabul qiluvchi tilda so'z o'zlashtirishning dastlabki davrida aniqlanmagan yangi modellar qo'shildi: Ns+and+N; Ns+prep+N; N's+N; N+to+N; Num+N; N+upon+N; N+of+Pron. Eng keng tarqalgan model A+N (Adj.+N) edi. N+prep+N modelidagi birikmalar miqdorining sezilarli o'sishi aniqlandi, predloglar soni ko'paydi. N+prep+N modelida yuklamalarning qo'llanilishi uning N+between+N; N+upon+N; N+with N tipidagi navlarining shakllanishiga olib keldi; from va in predloglari asosan keng tarqalgan bo'lib, ularning pozitsiyalari bundan keyin yanada oshirildi, ya'ni ulardan foydalanish chastotasi oshdi; between, with, upon qo'shimchalari ham qo'shilgan; faqat eng mavhum atributiv munosabatlarni ifodalagan predlogi (cause of ratiocination, inequality of, of coherence, fact of knowledge, gradation of consequence)[3].

Tadqiqot davrining ong, til va ilmiy-falsafiy taqdimot uslubining o'zaro bog'liqligi haqida gapirganda, ushbu muammoning tarixiy evolyutsiyasi nuqtai nazaridan uning umumiy nazariy va alohida tomonlariga to'xtalib, qisqacha to'xtalib o'tish kerak. Uning shunday xususiy jihatlaridan biri uning chet tiliga, o'zlashtirilgan so'zlarga munosabatidir. Bunday lug'atga nisbatan, ko'plab tadqiqotchilar ta'kidlaganidek, XVI-XVII-asrlarda ingliz tilida ikkita qarama-qarshi nuqtai nazar aniqlangan[11].

Birining tarafdorlari ingliz tilini yaxshilash uchun uni boshqa tillardan olingan so'zlar bilan boyitish kerak, deb hisoblashgan, shu bilan birga tilga boshqa tillar, ayniqsa klassik va frantsuz so'zlari bilan boyitish uchun to'liq erkinlik berilishi kerakligini ta'kidlaganlar[5]. Muxolifat nuqtai nazarini qo'llab-quvvatlovchilar, aksincha, ingliz tilini takomillashtirish yo'lini chet tillar lug'atining kirib kelishini

cheklashda ko'rdilar, chunki ular ishonganidek, boshqa tillardan so'z olish tilni to'sib qo'yadi va rivojlanish uchun o'zining ichki resurslaridan foydalanishiga va takomillashuviga to'sqinlik qiladi deb hisoblashgan. Birinchilardan U.Kakston, U.Tindall, T.Eliot, J.Petti, T.Digges va boshqalar[11].

Xulosa va takliflar. Yuqorida aytilganlarga asoslanib, shuni ta'kidlash mumkinki, bu yerda tilning vazifalari sof tilshunoslikdan ancha uzoqda edi - bu yangi insonparvarlik tafakkuri, haqiqiy madaniyat gullab-yashnashi uchun kurash bo'lib, uni lingvistik tushuntirishning adekvat shakllarini talab qiladi, yorqin ifodalangan. umumiy falsafiy lug'at va xususan, axloq lug'ati sohasida atama yaratish jarayonida ham

shakllanadi. Lug'at boyligini sezilarli darajada to'ldirish orqali milliy-ingliz asosidagi ilmiy terminologiyani yaratish kun tartibidan o'rin oldi.

Yangi tushunchalarning, demak, yangi so'zlarning paydo bo'lishi millatning ijtimoiy-tarixiy sharoiti, imkoniyatlari va manfaatlariga bog'liq bo'lgan. Chuqur milliy o'zgarishlar va inqilobiy bo'ronlar davri bilan bog'liq yorqin inqilobiy g'oyalari ham o'sha davrda axloq va etika kabi alohida talab sohalorida termin ijodining yuzaga kelishiga, natijada esa yangi leksik birliklarning paydo bo'lishiga olib keldi, shu jumladan falsafiy – etika lug'atining ma'lum bir tartibga kirishiga olib keldi.

ADABIYOTLAR

1. Будагов Р..А. Что такое развитие и совершенствование языка? – М.: Наука, 1977. с.4.
2. Джумабаев Ю. Из истории этической мысли в Средней Азии. Т.: Фан, 1978; Сулейманова Ф. Восток и Запад. Т.: А. Кадыри, 2001; Ханазаров К.Х. Пути и пути нашей философии / Правда Востока. 2002. 9 окт.; Маслиева О.В. Становление категории причинности. Л.: Наука. 1980; Макаров М.Г. Отражение становления категории цели в развитии языка // Уч. Зап. Тарту. Ун-та, вып. 324. Тарту, 1984; Гафаров Х.С. Философская герменевтика Г.-Г. Гадамера (Становление и развитие): Дис... докт. филос. наук. СПб., 2003; Schasler M. Kritische Gesschichte der Asthetik. Berlin, 1872; Basanguer B. A History of Aesthetic. L., 1892; Crose B. Estetica come scienza dell'espressione e come linguistic generale. Bari, 9-ed., 1950; Knight W. The Philosophy of the Beautiful. N.-Y., 1995; Chambers F.P. The History of Taste. N.-Y., 1972; Bayer R. Histoire de l'asthetique. Paris, 1981.
3. Шукурова М.А. Анализ специальной лексики английского языка XVI века по аспектам терминологичности. International Journal of Word Art. Tashkent. 2021. P. 207.
4. Ярцева В.Н. Развитие национального литературного английского языка. – М.: Наука, 1969. –с. 90.
5. McKnight G.H. The evolution of the English language from Chaucer to the 20th century. – N.-Y., 1968. –p.114; Craigie W.A. The critique of pure English from Caxton to Smollett. – Oxf., 1946. –p.123; Baugh A.C. A History of the English Language. –N.-Y., 1977. –P.31.
6. Askarova, S. M. (2021, March). Comparative investigation on the semantic meaning of some terms of ethics of the XVI-XVII centuries. In E-Conference Globe (pp. 285-287).
7. Askarova, S. M., & Djurabayevna, D. N. (2019). Some principles of the formation and development of ethical terms in the English language in the XVI-XVIII centuries. International Journal on Integrated Education, 2(6), 31-39.
8. Askarova, S. M. (2021). General Linguistic Theories in English Linguistics of the XVI-XVII Centuries and the Practice of Norms in Vocabulary. European Scholar Journal, 2(4), 504-506.
9. Askarova, S. M. (2021, March). Comparative investigation on the semantic meaning of some terms of ethics of the XVI-XVII centuries. In E-Conference Globe (pp. 285-287).
10. Shukurova, M. A. (2017). Coherence and cohesion as essential parts in effective writing. Міжнародний науковий журнал Інтернаука. (1 (1)), 143-145.
11. Askarova, S. M. (2021). General Linguistic Theories in English Linguistics of the XVI-XVII Centuries and the Practice of Norms in Vocabulary. European Scholar Journal, 2(4), 504-506.
12. Shukurova M.A. Comparative investigation on the semantic meaning of some terms of ethics of the XVI-XVII centuries. Proceeding of International Conference on Research Innovation In Multidisciplinary Sciences, 2021.